

Tas Latweeschu lauschu draugs.

1837. 20. Mei.

20ta lappa.

J a u n a s s i n n a s.

Is Pehterburges. Gan irr labbi pee tehwu - tehwu eeraschahm turretees, ja tahs irr derrigas un sanahk ar Deewa wahrdeem; bet ja irr skahdigas un neprahdigas woi ne wiffzaur faeet ar to gudribu, kas jau muhsu laifds atspihdejuse, tad gan peeklahjabs tahs woi pawiffam atmest, woi ta eetaisibt, ka schee laiki isness. — Tahds wezs, bet skahdigs eeraddums, kas wehl lihds schim laikam te pastahwejis, irr tas: waffaras eesahkumâ un itt ihpaschi pa waffaras fwehtkeem wahrtus, durwis un istabas ar behrsu meijehm puschkoht. Schis eeraddums ir mau pascham no jaunahm deenahm ta patizzis, ka ikreis tanni preeku laikâ, kad waffara sahahs, sawu istabinu mehdsu puschkoht ar jaunahm meijehm. Bet schis preeks tikkai ihfu brihtinu pastahw, prohti, kamehr wehl prifchas; bet waffarâ, kad nowihtuschas teek isnessas, tad schehlums pahraemin firdi, ka pa tik ihfu preeku brihtinu diwi jeb trihs-desmit wesselus kohzinus esinu noneezinajis. — Schee kohzini, kurreus tas mihtais Deews kahdus 6 woi 8 gaddus zilwekeem par labbu lifke augt, ta nederrigi teek atmesti! Ja wehl buhtu atstahiti us kahdeem 10 woi 12 gaddeem, tad kahdas trihs affis labbas malkas buhtu dewuschu, kas tak katrâ laikâ sawus 18 lihds 20 rubtus eenestu. Jo, sinama leeta, 10 wesseli kohki no 18 woi 20 gaddeem isdohd pilnigu assi malkas un bes tam wehl zittas waijadstibas, ka tahses, flohtas un t. j. pr. — Bet kahdu leelu mantu tad nu kapelna semneeks, kad tohs nozehre jaunus un pahrdohd par meijehm? Warr buht weenu woi, ja dauds, puss-ohtra rubta par sawu wesinu, kas tatschu ne nefs nekahdu fwehtibu. Jo no ta pascha wehl waijag sawu malzinu dsert un ko uskohst; tahdâ wihsé paleek kulle atkal tukscha, tee dahrgi kohzini maitati un pilna darba deena saudeta. Ak, sawu dahrgu un ihfu preeku! — Malka pee mums paleek jo deenas rettaka un dahrgaka; es wehl labbi atminnu, ka mehse sche Pehterburgé assi labbas behrsu malkas pirkam par 3 rubteem, bet taggad jau malka puschlihdfiga malka 8, un labba 10 lihds 12 rubtus. Ja ta jo prohjam ees, zil tad muhsu behrnu behrni malkahs?! — Tadeht waijaga apdohmaht, kas mums ja-darra, ka tee pahr mums ne raudatu. — Mau sehkeet, ka taggad pateesi jadohdahs us meschu taupischanu. — Bet kas to taggad behda? "Meschs bijis, meschs paliks!" tas irr ta gudra atbilde, ko dsird, kad taudin sakka, lai kohkus ne pohsta. — Winnâs laikds tandim tik pa waffaras

fwehtkeem schahds eeraddums bija, bet taggad winni tik pahrgalwigi, fa wesselus mehneschus turra meiju turgu. Schè preeksch manneem lohgeem irr turgus, kur Kreewu semneeki diwi reises neddekâ kapuzinajahs ar sawahm prezzehm. Zè nu tee prahctigi un darbigi lautini atwedd seenu, salmus, tellus, putnus, pantus (ohles), fweestu un zittus sawu suhru darbu auglus us pahrdofschanu; bet rohdahs arri tahdi, kas flinkuma deht ne ko labbu preeksch pahrdofschanas naw sagahdajuschî, bet gahjuschî sawâ paschâ woi fweeschâ meschâ, fazirtuschî wesnu behrsa meiju un tad ar schahm paschahm prezzehm speeschahs starp zitteem tirdsineekeem. Schahds meiju turgus teitan eefahfahs Mei mehnesi un pastahw pahri mehneschus no weetas. — Namneeki pirk, isdohd sawu nandu, par ko winneem zitti augli ne atlezz, ne kâ ohtrâ deenâ luhshau tshuppa; un ne weens ne apdohma, kahda leela fshahde no tam zekahs. — Us scha weeniga turgus ween mehds katrà turgus deenâ 2 lihds 3, bet us fwehtkeem arri lihds 10 tahdi wesmi stahweht, kuru katrà 30 lihds 40 jaunus meijes sakrautas. Un ja zaur zaurim katrà turgus deenâ tik ween 4 wesnus skaita, tad jau katrà turgus deenâ teitan atwedd 150 behrsus; bet schahdas turga deenas tè pa mehnesi naw masaf, kâ 10, tad nu warr saprast, fa itgads 1500 jauni kohzini tè teef noneezinâhti, kas pehz mas gaddeem 150 affis labbas malkas dohtu. Zik dauds fshahds schahda andele jau us muhsu masu turgu darra; zik milliones kohku ne teef pohstiti pa wissu Kreewu semmi! — Schi tishcha meschu neezinaschana laudim lihds schim nelikkahs nefas buht, jo tee no pat behrnibas to eeradduschî; tadeht arri dascheem, scho lassohht, likfees, fa ne effohht wehrts pahr tahdu masu leetu tik dauds runnâht. Bet lai taf ar prahtu apdohma to masu sakkattischanu, ko effam likkuschi preekschâ, tad gan atraddihs, fa naw wis mafa leeta; — weens smiltschu graudinschs irr masf, bet dauds graudint irr wessels kalns; tâpat arri dauds kohzini irr pilnigs meschs, kas dauds pelau woi labbuma dohd. — Woi naw teef? — Ur scho sinu gan uestakkam wis, fa scho wezz-tehwu eeraddumu buhs pa gallam atimest; nè! lai puschko, kam tihk, jo prohjam sawas istabas ar sakkumeem; bet woi to tik ween warr darriht ar jauneem behrseem, ko tatschu warr zittadi leetâ likt? woi tad ar eewinahm, wihtoleem, pihlahdscheem, un zitteem schahdeem tahdeem kruhmu kohkeem, kas zittur dauds ne geld, ne arri warr tâpat puschkoht istabas? Zee arri deesgan jaukumu dohd un behrsi tad paliktu ne aiskahrti. — Gan dascheem, kas labprahct ne pazek azzis un tikkai pee wezzeem eeraddumeem stipri turrahs, ne waizadami, woi tee labbi, woi launi, — teem neds schi pamahzischana, neds ta jauna mohde laikam labbi patiks; bet, kad pehz gaddeem redsehs, fa taupitas meijes patiks par stipreem kohkeem un par jauku, beesu meschu, kas tam, pehz muhsu rehkinaschanas, ta weena rubla weetâ, ko par meijehm eenehme, diwidemrit rublus eeneffihhs par malku, tad gan ne saufs par masu leetu, bet schahdu padohmu flawehs un teem pateizibu dohs, kas tam mahzija schahdus derrigus kohkus taupiht un ne neezinâht, ihsa preeka un jaukuma deht.

G. C.

Is Werlihes. Pa Pruhshu semmi ne fenn us kehina pawehleschannu us itt jaunu wihsî laundarritaju pee kakla kohdija: us tahdu paschu

wihst, kahda zittfahrt pee wezzeem Neemereem bija mohdê. Ar zirri jauneklam galwu zirte semmê. Winsch bija no leekungu fahrtas, farroga nessejs Fehnina deenestâ un bija dufmigâ prahcâ noschahwis sawu wirsneeku, kas tikween nab-
bagu birgeru behrns bija. Lufk, tâ arri nabbagu laudis pasaulê dabbu teefas deefgan prett baggateem, un scheem ne palihds wis nedf sawas leelas mantas, nedf saws augsts zilts!

Is Londones. Ramehr nu jau ir Iggauni dohdahs un sawas mahjas wairs ne bes schkurstineem buhwe, tamehr Calenderi atkal fahk schkurstinus atmetst. Daschs labbajs zittâ semmê pee scheem wahrdeem galwu krattihs, doh-
madams: "Kaug", ir Calenderi jau peenemm muhsu mohdi! — bet nê; Calen-
deri ne mihto wis apduhmotees un tâ few un sawas leetas duhmôs schahweht, bet winni ittin gudri irr isdohmajusch, ka bes wisseem duhmeem un bes ugguns tik dschwus falkus jeb zittas tahdas leetas traufôs apteihoht, jau warroht tâ-
patt mahjahm to waijadfigu siltumu sagahdaht, kâ arri ehdeenu iswahriht. —
Woi tad nu muhsu mallâs teem semneekem, kurreu mahjas wehl bes schkursti-
neem irr, wehl waijadsehs few tahdus sagahdaht, woi ne? — Bailojam, ka
duhmi lihds tam laikam winneem azzis wehl iskohdihs, kad mehns no Calende-
reem to gudribu buhsim mahzijuschees.

• Lohpeem derrigas sahles prett affins fehrgru.

Netti kahda waffara pahreet, fur ne dsird woi schinni woi zittâ widdû, ka
lohpeem affins fehrgra useet (prohti, ka affini meesn). Schi nahwiga un arri
lippiga flimmiba zekotees, wisswairak farstâ laikâ, no muflainahm gannibahm,
jeb no neweffeligas sahles, kas us tahdahm aug, fo lohpi lihds eehd; warr buht
arri, no zittahm mainahm. Kad nu taws lohpinisch eefirgft ar scho flimmibu,
tad nemm' 1 ohlu (pautu), un prohti jehlu, newahritu, pufs stohpu Fehrnes
peenu, un 1 farrotu pilnu it farstu pelnu no ugguns weetas, fajanz schahs trihs
leetas it labbi kohpâ, un eedohd' to sawam flimmam lohpan, woi no rihta woi
waffarâ, tam to rihklê leedams, un redseft, ka fehrgra it ahtri apstahsees, un loh-
pinisch woi diwi un, ja dauds, trihs reis to dabbutis, paliks gluschi weffels. Lohpu
ahrsteem gar arridsan wehl zittas labbas derrigas sahles sinnamas prett affins
fehrgru; bet schahs minnetas par to lohtri teizamas, ka tahs ahtri un wissur warr
dabbuht, bes kahdas maksas, un ka ahtri un it teescham palihds, kâ to taifni
sinnam, un ar tahm jau dauds lohpinus effam isglahbuschi. R. S — 3.

• Ganna luftes pawaffara.

Al, mihtârs pawaffaris tu,
Du atnahzi ar swehtibu;
Du wissu labbu atnessi,
Ir jaunu falku sahliiti.

Nu eet jau gannôs Annina
Un ganna-dseemas nodseeda.
Da fahk ar lihst winnetees,
Pee ehrtfcha-truhm' apsehdufees.

Schi zehlfueß no ehrtfch; krukma
Un noeet leiã uppmallã.
Dè redt ta daschus putnikus,
Ar zeffulitehm puschfotus.

Schi knaschi eez; aplohã,
Dur smulkas puffed kalassa;
No tahm schi wainagu few pinn,
Un to ap bruhneem matteem tian.

Ku leppojahs ta pakalnã,
Dur, kur tee ganni sagahja.
Dè arri rohdahs Brenzitis,
Kas Annas deht bij atnahzis.

Brenz's wainagu apluhfoht fahf
Un lustejohht us Annas fahf:
„Rã daiti pohrnies karrajahs
Zew kuplãs mattu sprohdinãs!“

Wah; Brenzis ohtrã lahã nahf,
Garr kalnu eedams leppoht fahf.
Tam galwã garrã zeppure —
No bukf; dohneem to nopiune.

Ku Anna tuhliht waizaja:
„Kur tahdu schis gan dabbuja? —
„Woi Ehwischam to atpirki?
„Zeb pats few tahdu taifiji?

„Da zeppure, ta tewim derr!
„Do Ehnin' frohnis ne aafwey!
„Do ne weens prez;neeks ne isdohd;
„Do tiffai stary mums ganneem rohd.“

Ku Brentscham bija gohda gan
Par sawa darba usteifchan'.
Winsch zeppure speesch paduffe,
Un zittus gannus apfweize.

Ku ganni rizki danzohht fahf,
Un prezajahs, zif ween tee mahf.
Zeem behdas naw! Zau sahle irr,
No Deewinsch lohpiineem peeschferr.

Mehs zihrulischeem lihdfigi;
Mehs dseedam, effam preezigi.
Mas waijag' mums! Mums deewsgan irr!
„Mahi ja dsenn! — Lohpi ja ischferr!“
Ehrmans.

Un zihruli scheem muskanti;
Tee dantschus spehle preezigi.
Wehl lagsdigall', teem pahrdsennoht.
Us eewahm marschu swilpiohht proht.

Gan agri zihruß eefahze,
Un febbi spehleht paberde.
Winsch sawas seidas atlaiddis,
Ku meerigs lihgsdã eelihdis.

Wahr ligdu winnam behdas mas;
Naw leeks; tas lehti ustafahs;
Tam ne ruhp arr' par rihtdeenu,
Kad schodeen pildijs wehderu.

Wet leelais stahrfs tur ohfolã
Wehl ruhpijs galwu isgrohfa,
Un pahrfkatt sawu ligdinau,
Woi ne atrohd kur zaurumu?

Kam leelafs name, tam gruhtaf' eet,
Gew taifih drohschu mahjas weet!
Dã stahrfs nu sawu lohpiht fahf,
Lai stipra buht', kad wehtra nahf.

Rã labbais fainneeks strahda tas:
Welf augfcham sarrus, lappatas. —
Ku gattaws! — Dohma, gruht' bij gan! —
Wet nu buhs labba mahja man!

Wet zitteem stahrkeem schehl par to,
Kas flinki, strahdabt ne wihfcho.
Tee tuhda schim nu wirfã friht,
Gribb to no mahjahm prohjam dshht.

Dã zilweki to arri darr',
Kad zitteem mahjas atnemt warr.
Tee tiffam muifchã isgaufchahs,
Lihds zitta mahiãs eefpeschahs.

To pee mums ganneem ne atrohd;
Mehs sinnam, ta to Deewinsch fohd,
Kas sawu tuwak' ffausch un nihd;
Zaur to mums preeks iffatru brihd'.

Lihds 18. Mei pee Nihges irr atnahfufchi 339 fuggi un aibbraufufchi 134.

Brihw drikkeht. No juhrmallas-gubbernementu augstas waldischanas puffed:
Dr. R. L. Grave.